

Airedoc Vragen over geslachtsorganen mei 2007-05-14

Ons Airedale teefje van 6 maanden is nog niet loops. Bij de gewichtscontrole begon onze dierenarts over sterilisatie. Is het verstandig om haar te laten steriliseren? En wanneer kunnen we dat dan het beste laten doen?

Janny

Steriliseren is de meest gangbare naam voor het onvruchtbaar maken van vrouwelijke huisdieren. Eigenlijk gaat het om een castratie omdat de eierstokken verwijderd worden. De baarmoeder blijft meestal intact. Alleen bij ontsteking van de baarmoeder (of bij een andere medische noodzaak) wordt ook de baarmoeder verwijderd. De baarmoeder verschrompelt op den duur wel als de hormonen van de eierstokken wegvallen.

Sterilisatie van een teef heeft een aantal *voordelen*:

- de hond wordt niet meer loops en kan dus ook niet per ongeluk gedekt worden;
- de hond ontwikkelt op latere leeftijd geen baarmoederontsteking of schijnzwangerschap meer. Hierdoor kan de levensverwachting van een jong gesteriliseerde hond toenemen. Baarmoederontsteking is een kwaal die vrij vaak voorkomt bij niet gesteriliseerde honden. Als een niet gesteriliseerde hond baarmoederontsteking krijgt moet de baarmoeder alsnog worden verwijderd. Een dergelijke operatie gebeurt dan onder minder gunstige omstandigheden, met alle risico's van dien;
- bij sterilisatie op jonge leeftijd is de kans op tumoren aan de melkklieren veel kleiner. Vooral teven die jong zijn gesteriliseerd (voor de 3^e-5^e loopsheid) blijken minder risico te lopen;
- suikerziekte (diabetes) komt vrijwel alleen voor bij niet gesteriliseerde teven. De kans suikerziekte wordt door sterilisatie sterk verkleind.

Natuurlijk zijn er ook *nadelen* aan de sterilisatie van een teef:

- elke operatie brengt risico's met zich, ook een sterilisatie. Het is verstandig hierover uitgebreid met uw dierenarts te overleggen. Denk daarbij ook aan de nazorg (een aantal dagen geen trappen lopen, niet springen, etc.);
- bij sommige honden zien we na de sterilisatie urine incontinentie. Dit kan kortere of langere tijd na de sterilisatie optreden. Dit komt doordat de sluitspier van de blaas onder invloed van hormonen strak wordt gesloten. Door het verlagen van de hormoonspiegel na sterilisatie, sluit deze spier niet meer zo strak aan en kan er druppelsgewijs urineverlies optreden. Dit gebeurt meestal 's nachts of als de hond ligt. Er zijn medicijnen waarmee dit euvel goed kan worden verholpen;
- na de sterilisatie verandert de stofwisseling: de hond heeft minder energie nodig. Denk eraan meteen na de sterilisatie minder voer te geven (circa 30-35% minder). Net als bij mensen geldt: wat er niet aan komt, hoeft er ook niet af! Dus meteen na de sterilisatie minder voer geven en eventueel later de hoeveelheid voer verhogen werkt beter dan de hond later te laten afvallen wanneer ze na de operatie te dik is geworden!
Dat een teef door de sterilisatie sloom zou worden is een fabeltje. Meestal krijgen de na de operatie te veel voer, worden ze te dik en daardoor sloom. Maar als de hond op hetzelfde gewicht blijft wordt ze beslist niet sloom. Integendeel!
- een dominante teef kan na sterilisatie dominanter worden. Verder zijn er in de regel weinig gedragsveranderingen te zien. Een gesteriliseerde teef gedraagt zich zoals ze zich altijd al gedroeg in de periode tussen twee loopsheden in;
- wanneer een teef op jonge leeftijd (vóór de eerste loopsheid) wordt gesteriliseerd, groeit ze langer door. De groeischijven sluiten later, de lange botten worden langer, de ontwikkeling van het kraakbeen vermindert en de spierontwikkeling wordt geringer door de verminderde invloed van gonadotrope hormonen (hormonen die worden aangemaakt via de eierstokken).

Volgens de huidige stand van de wetenschap lijkt het beste moment om een teefje te steriliseren op de leeftijd van circa 6 à 7 maanden. Dit is nog voor de eerste loopsheid. Bij sterilisatie voor de eerste loopsheid is de kans op tumoren van het melkklierweefsel minder dan 1%, na de eerste loopsheid een kleine 10% en na de tweede loopsheid ruim 25%.

Bij jong steriliseren (6-7 maanden) weet je niet wanneer de eerste loopsheid gaat optreden. Ondanks dat is het niet verstandig teven te steriliseren jonger dan 6 maanden.

Als een teef bij de operatie tegen de eerste loopsheid aan blijkt te zitten is de baarmoeder sterk doorbloed, wat het risico op complicaties bij de operatie vergroot.

Bij teven van grotere rassen kan de hormonale invloed op de groei een reden zijn om met steriliseren te wachten tot na de eerste loopsheid.

Wanneer er wordt gewacht tot na de eerste loopsheid, is het verstandig de teef te laten opereren zo'n 3½ maand (circa 100 dagen) ná de loopsheid. Dit is het tijdstip waarop de doorbloeding van de baarmoeder het minst is en er minder operatierisico is. Los van een groter operatie risico is er, als de teef dicht op de eerste loopsheid wordt gesteriliseerd, ook een kans op schijnzwangerschap, aansluitend aan de operatie.

Verstandig is om u af te vragen waarom u voor een teefje heeft gekozen. En wat voor u de reden is om de hond te laten steriliseren.

U kunt dan voor uzelf alle voor- en nadelen van sterilisatie op een rij te zetten en aan de hand daarvan een beslissing nemen.

We hebben een Airedale reu van ruim 7 jaar. Af en toe lijkt het of hij wat moeite heeft met plassen. Soms druppelt hij na of zit er wat bloed in z'n urine. Althans het lijkt net bloed. Verder is hij wel levendig. Hij is niet gecastreerd. Zou het helpen om m'n hond te castreren?
Hans

Zo op papier is het lastig een oordeel te geven. Bij reuen met dergelijke symptomen kan er van alles aan de hand zijn, variërend van een blaasonsteking tot een ontsteking aan de prostaat. Of zelfs –al dan niet goedaardige- hyperplasie van de prostaat. Verstandig is om de urine van uw hond door de dierenarts te laten controleren. Zo kan worden gekeken of er sprake is van een blaasonsteking of van gruis in de urine.

Een lichamelijk onderzoek kan uitwijzen of er sprake is van een abnormale prostaat. Als u een afspraak maakt bij de dierenarts, neem dan zo vers mogelijke ochtendurine mee. Die kunt u tijdens het uitlaten opvangen in een koffiebekertje, of op een soeplepel. Vraag van tevoren aan de dierenarts een schoon buisje waarin u de urine kunt meenemen.

Gezien de leeftijd van uw hond is het verstandig deze eens per jaar een uitgebreide check-up te laten ondergaan, inclusief bloedonderzoek. Het bloedonderzoek kan, naast het lichamelijke onderzoek bij de dierenarts, aanwijzingen geven over mogelijke gezondheidsproblemen van uw hond. Mocht blijken dat er sprake is van een prostaatprobleem dat niet is op te lossen met medicijnen, dan kan castratie een goede oplossing zijn.

Onze Airedale reu is nog jong, 15 maanden. Z'n balletjes zijn nog niet allebei ingedaald. De fokker zei dat dat nog komt, maar onze dierenarts zie dat ons hondje geopereerd moet worden. We maken ons toch wel een beetje ongerust hierover. Moeten we afwachten of moeten we de dierenarts laten ingrijpen?
Jacqueline en Pieter

Bij de hond is het niet indalen van één of twee testikels de meest voorkomende afwijking in de seksuele ontwikkeling. Bij honden van de grotere rassen beginnen de testikels zo'n 10 dagen na de geboorte in het scrotum in te dalen. Met 8 weken is de indaling meestal wel compleet. In sommige

gevallen kan het 6 maanden duren voordat beide testikels volledig zijn ingedaald. Bij een reu van 15 maanden moeten beide testikels zijn ingedaald. Is dit niet het geval, dan is er iets mis.

Als er maar één testikel in het scrotum (balzak) aanwezig is en de tweede ontbreekt spreken we van monorchidie. Cryptorchidie wil zeggen dat beide testikels niet in het scrotum zijn ingedaald. De testikels zitten dan nog in de buikholte of in het lieskanaal. De temperatuur in de buikholte is te hoog voor de testikels. Zaadcellen worden alleen geproduceerd bij een lagere temperatuur. De meeste cryptorche reuen zijn dan ook steriel, doordat er geen zaadcellen geproduceerd kunnen worden.

Een niet ingedaalde testikel kan op latere leeftijd problemen gaan geven. Er kan een kwaadaardige woekering ontstaan, uitgaande van de sertolicellen in de in de buikholte achtergebleven testikel. Deze tumoren zaaien niet uit, maar produceren te veel vrouwelijke hormonen waardoor de reu feminisatie verschijnselen gaat krijgen: dikker worden, haaruitval en het opzetten van de tepelklieren. In overleg met uw dierenarts kan de niet ingedaalde testikel worden verwijderd. De ernst van de operatie hangt af van de plek van de niet ingedaalde testikel. Ligt deze in de buurt van het lieskanaal, dan is de operatie relatief eenvoudig. Ligt de testikel in de buikholte, dan is de operatie ingewikkelder en is het operatierisico groter. Samen met uw dierenarts kunt u bepalen wat hier het verstandigste is.

Drs. Annemarie Holterman-van Stuijvenberg, dierenarts.

Heeft u vragen over uw Airedale? Aarzelt u vooral niet deze te stellen via de website, via een e-mail naar post@dokterannemarie.nl of via een briefje naar Dammerweg 12, 1394 GM Nederhorst den Berg.